

ΜΑΘΗΜΑ:	Ν. ΓΛΩΣΣΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΤΑΞΗ-ΤΜΗΜΑ:	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:	ΚΟΡΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΡΚΟΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	28-08-2023
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ:	

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

«Που πας ρε ψηλέ;;»

Πριν λίγα χρόνια με φώναξε ο φίλος και Διευθυντής του σχολείου μου και μου είπε ότι σύμφωνα με εγκύκλιο του Υπουργείου παιδείας, πρέπει να ορισθεί από κάθε σχολική μονάδα υπεύθυνος καθηγητής για την anti-bullying δράση και συμπεριφορά όλης της σχολικής κοινότητας και σκεφτόταν να με προτείνει για τη θέση αυτή. Εγώ με το γνωστό άνετο ύφος μου, το ύφος του καταφερτζή, αναφώνησα ένα «Οκ κανένα πρόβλημα, Σπύρο...» εμφανίζοντας τον εαυτό μου κατάλληλο για τη θέση. Μόλις έκλεισα την κόκκινη πόρτα του κόκκινου γραφείου, του κόκκινου διευθυντή, φώναξα δυνατά από μέσα μου, (για να μην μαρτυρήσω την άγνοιά μου) «τι στην ευχή είναι αυτό το bullying;;» Ευθύς αμέσως ξεκίνησαν οι συνειρμικές εικασίες στην προσπάθειά μου να εξιχνιάσω το σκοτεινό δωμάτιο – αρμοδιότητα την οποία αποδέχθηκα: «λες να είμαι υπεύθυνος για να μάθω στα παιδιά να μην είναι μπούληδες;;, δηλαδή να τα σκληραγωγήσω;; » σκέφτηκα αρχικά θεωρώντας ότι η ερμηνεία του ‘anti - bullying’ στα ελληνικά είναι ‘σκληραγωγώ, κάνω κάποιον να μην είναι μπούλης...’. Βέβαια πολύ σύντομα απέρριψα αυτή την κωμικοτραγική ερμηνεία, όταν κοίταξα το λήμμα σ’ ένα αγγλοελληνικό λεξικό και είδα το στραβάδι ότι το ‘bully’ ως ουσιαστικό σημαίνει ψευτοπαλικαράς, νταής και ως ρήμα ‘κακοποιώ κάποιον’ και τότε ουσιαστικά είδα το φως το αληθινό και άρχισα να μπαίνω στο νόημα. Τότε ‘ξεδιπλώθηκε’ μπροστά στα μάτια μου, σαν αμερικάνικη ταινία δράσης μια σωρεία εικόνων κακοποίησης μικρών και μεγάλων από άλλους μικρούς ή μεγαλύτερους.

Μετά έμαθα ότι τα τελευταία 20 χρόνια έχουν γίνει εκτεταμένες μελέτες πάνω στη μελέτη της μαθητικής επιθετικότητας και ότι πολύ πρόσφατα έχει θεσπιστεί και παγκόσμια μέρα κατά της κακοποίησης (anti – bullying). Κατόπιν 2 απορίες διαπέρασαν ακαριαία του μυαλού του τ’ αυλάκια: Η 1η ήταν να αναρωτηθώ που ζούσα τόσα χρόνια ο πίθηκας και δεν ήξερα τίποτα για όλα αυτά. Η 2η ήταν καλά αυτοί που τα όρισαν όλα αυτά που ζούσαν τόσο χρόνια;;, Τώρα βρήκαν την ανάγκη να ορίσουν μέρα κατά της σχολικής κακοποίησης;; Αυτοί οι τύποι δεν είχαν πάει σε κανένα δημόσιο σχολείο;; Δεν είχαν δεχθεί στο σχολείο ή λίγο αργότερα κανένα ‘πειραγματάκι’;; Έτσι χωρίς να το θέλω ξαναείδα την αμερικάνικη ταινία που σας έλεγα λίγο πιο πάνω, μια ταινία – κολάζ με τέτοιες εικόνες που είχαν εμένα πρωταγωνιστή ή απλά θεατή: από το «που πας ρε χονδρέ;;» που ήταν ο σταθερός χαιρετισμός που μου απεύθυναν τα μεγαλύτερα μαγκόπαιδα του –όχι και τόσο αγγελικού- σχολείου μου, μέχρι το «που πας ρε ψηλέ;;» που ήταν η τυπική προσφώνηση που ακούνε οι περισσότεροι στο στρατό. Μαζί με αυτές τις σκέψεις και τα πηγαινέλα του ψιλού και του χονδρού πέρναγαν ως δευτερεύουσες φιγούρες – κομπάρσοι της ταινίας κάτι ατάκες που άκουγα από συμμαθητές, αλλά και από καθηγητές «καλά παιδί μου είσαι χαζός;;» «δώστο σε μένα ρε άχρηστε».

Τώρα αν αναλογιστείτε και εσείς είμαι βέβαιος ότι θα έχετε και εσείς δει παρόμοια ταινία, θα έχετε υποστεί τέτοια γλυκούλικα πειραγματάκια γεγονός που πιστοποιεί ότι οι παραπάνω ιθύνοντες δεν ανακάλυψαν την Αμερική και ότι αυτές οι συμπεριφορές είναι διαχρονικές. Απλά ίσως να αλλάζουν λίγο οι μορφές εμφάνισής τους, ίσως σήμερα σε σχέση με τις δικές μου σχολικές μέρες (τότε που έπαιζα στο προαύλιο κουτσό με τον Κολοκοτρώνη) να υπάρχουν μπηχτές του τύπου: «καλά ρε πουθενά Βασίλη δεν έχεις i phone; Που ζεις ρε μάο – μάο;;» ή «άσε η ψευτοκουλτουριάρα η Στεφανία λέει ότι δεν έχει FB!!! Το πιστεύεις ρε συ η τύπισσα είναι εντελώς out» ή «ρε ο κάγκουρας ο Κώστας ο Χαλιάτσης δεν έχει πάει πότε του στο ναό το DC»... Βέβαια μια μεγαλύτερη διαφορά του bullying (όπως το λέμε στου χουριό μου) σήμερα με τότε είναι ότι δεν θα υπήρχαν κακοπροαίρετα σχόλια βασισμένα στη φυλετική ή εθνική διαφοροποίηση των μικρών μαθητών μια που τότε δεν υπήρχαν πολυπολιτισμικά σχολεία, αφού η χώρα μας δεν είχε γίνει ακόμα αξιοθέατο για τους απανταχού ταλαίπωρους, που ξεχασμένοι από την μοίρα

τους ήρθαν εδώ διεκδικώντας μια καλύτερη, πιο αξιοπρεπή ζωή... Μάλλον πλάκα τους κάνει και εδώ η μοίρα τους... άκου εδώ μια καλύτερη και αξιοπρεπή ζωή εδώ στο ελλαδιστάν;!! Ρε τι τζακ ποτ πιάσανε τα φτωχαδάκια, μάλλον την κλήρωση την έκανε, ο επίτιμος, ο Μητσωχτάκης...

Βέβαια πρέπει αφενός να διαχωρίσουμε τα απλά πειράγματα από την ποικιλόμορφη κακοποίηση εντός της μουντής μαθητούπολης. Και αυτό θα το πετύχουμε με έναν και μόνο κριτήριο ότι το πείραγμα ακόμα και αν είναι άκοσμο, άτσαλο δεν έχει κακή πρόθεση, έχει σημασία αν σε πούνε «μόγγολο» με κακή πρόθεση. Αφετέρου πρέπει να ρίξουμε και μια φευγαλέα ματιά στα αίτια αυτού του θρασυδειλου παιχνιδιού που είναι διαχρονικά παρόν μαζί με άλλα σχολικά παιχνίδια, μαζί με την μακριά γαϊδούρα, το κυνηγητό, το κουτσό, την μπουκάλα και πλέον το floppy bird και το angry birds υπάρχει, υπήρχε και θα υπάρχει το παιχνίδι του «που πας ρε χονδρέ, κουτσέ, κοντέ, ψηλέ, βάζελε γαύρε, λαγέ, Αλβανέ, πάκι;»». Από τη μια είναι στη φύση της νεανικής ηλικίας να θέλει να ξεχωρίσει πάση θυσία από τους άλλους και αυτή η ανάγκη οδηγεί στις διακρίσεις. Από την άλλη είναι η τάση των παιδιών να αντιγράφουν τις κοινωνικές συμπεριφορές που τους περιβάλλουν. Και τι να δουν γύρω τους τα ταλαίπωρα τα παιδάκια;;; Βία, ξύλο, χυδαιότητα και στα διαλείμματα αδιακρισία και κουτσομπολιό. Βία στο σπίτι, βία στο σχολείο, βία στους δρόμους, βία στο σχολείο, ξύλο στις πορείες, ξύλο στο σχολείο, ξύλο στα γήπεδα, ξύλο στα σχολεία από τους απανταχού Μάνους τους φονιάδες, χυδαιότητα στη Βουλή, χυδαιότητα στο σχολείο από τους Α-Χρηστους, χυδαιότητα στα τραγούδια των Κιαμοβέρτηδων χυδαιότητα και προς τις 2 ξανθές, κουτσομπολιό στην Τατιάνα που σχολιάζει τη Φαίη και τον Λιάγκα, κουτσομπολιό έτσι απλά και για τις χλωριοθρεμμένες! Το παιχνίδι αυτό λέγεται κάνε ότι κάνω και πρέπει να το αλλάξουμε... Τελικά είχα δίκιο στην αρχή: το bullying είναι το παιχνίδι των μπουλήδων, των νοητικών μπουληδών, όπου θύμα και θύτης θα υποστούν τις συνέπειες.

Βιαστικό κείμενο του ΜΚ

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ: Ο μεγάλος κρητικός Νίκος Καζαντζάκης είναι από τους σημαντικότερους σύγχρονους Έλληνες λογοτέχνες, αφού έχει γράψει μυθιστορήματα παγκόσμιου βεληνεκούς και για αυτό και έχει έργα του έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες, θεωρείται από τους πιο διαβασμένους λογοτέχνες της εποχής του παγκοσμίως. Εδώ έχουμε απόσπασμα Από το πέμπτο κεφάλαιο του αυτοβιογραφικού πεζογραφήματος "Αναφορά στον Γκρέκο" που δημοσιεύτηκε ύστερα από το θάνατο του Νίκου Καζαντζάκη, και αναφέρεται στις εμπειρίες του τότε νεαρού μαθητή Νίκου, από το δημοτικό σχολείο, τότε που οι παιδαγωγικές μέθοδοι ήταν ιδιαίτερα αυταρχικές.

«Η μητέρα μου μου είχε δώσει ένα κλωνί βασιλικό να τον μυρίζουμε, λέει, να παίρνω κουράγιο, και μου κρέμασε το χρυσό σταυρουλάκι της βάφτισής μου στο λαιμό...

Ο πατέρας μου έσκυψε, άγγιξε τα μαλλιά μου, με χάδεψε,εδώ θα μάθεις γράμματα, είπε, να γίνεις άνθρωπος, κάμε το σταυρό σου. Ο δάσκαλος πρόβαλε στο κατώφλι, κρατούσε μια μακριά βίτσα και μου φάνηκε άγριος, με μεγάλα δόντια, και κάρφωσα τα μάτια μου στην κορφή του κεφαλιού του να δω αν έχει κέρατα, μα δεν είδα, γιατί φορούσε καπέλο.

- Ετούτος είναι ο γιος μου, του 'πε ο πατέρας μου.

Ξέμπλεξε το χέρι μου από τη φούχτα του και με παρέδωσε στο δάσκαλο.

- Το κρέας δικό σου, του 'πε, τα κόκαλα δικά μου. Μην τον λυπάσαι, δέρνε τον, κάμε τον άνθρωπο.

- Έγνοια σου, καπετάν Μιχάλη. Έχω εδώ το εργαλείο που κάνει τους ανθρώπους, είπε ο δάσκαλος κι έδειξε τη βίτσα.....»

Από: Ν. Καζαντζάκης, Αναφορά στον Γκρέκο, Εκδόσεις Ελένης Ν. Καζαντζάκη

ΘΕΜΑΤΑ

- A. Περίληψη 100 περίπου λέξεων του κειμένου 1 εκτός της 1ης παραγράφου του
(20 Μονάδες)
- B1. Να γράψετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λάθος σύμφωνα με το νόημα του κειμένου 1;
1. Ο συγγραφέας είναι καθηγητής, ο οποίος έχοντας ειδικές γνώσεις για τον όρο bullying ορίστηκε ως υπεύθυνος κατά της σχολικής κακοποίησης.
 2. Η σχολική θυματοποίηση ως φαινόμενο είναι σχεδόν διαχρονικό.
 3. Ο συγγραφέας θέτει την πρόθεση του θύτη ως βασικό διαχωριστικό κριτήριο ανάμεσα στο απλό πείραγμα και την εκούσια κακοποίηση.
 4. Και στα σχολικά χρόνια του γράφοντος υπήρχαν εθνικές διακρίσεις που οδηγούσαν σε κακοπροαίρετα σχόλια.
 5. Το βίαιο κοινωνικό περιβάλλον θεωρείται αίτιο της σχολικής κακοποίησης.
- (5 Μονάδες)
- B2α Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η τελευταία παράγραφος του κειμένου 1 και τι επιτυγχάνει ο συγγραφέας με την επιλογή αυτή;
(6 Μονάδες)
- B2β Ποιους τρόπους πειθούς εντοπίζετε στην προτελευταία παράγραφο του μη λογοτεχνικού κειμένου και εξηγήστε το γιατί ο συντάκτης επέλεξε τους τρόπους αυτούς;
(6 Μονάδες)
- B3α Να εξηγήσετε την επιλογή του συγγραφέα να βάζει ολόκληρες φράσεις μέσα σε εισαγωγικά («»), αλλά και τα ‘) στις 2 πρώτες παραγράφους του 1ου κειμένου. Να αναφερθείτε ανά περίπτωση
(Μονάδες 10)
- B3β Για ποιο λόγο ο συγγραφέας στις 2 πρώτες παραγράφους του ίδιου κειμένου κάνει ευρεία χρήση του α ενικού προσώπου;
(8 Μονάδες)
- Γ. Στο 2ο κείμενο να εντοπίσετε
- α) Τα πρόσωπα που εμφανίζονται και ποια από αυτά έχουν το ρόλο αφηγητή
(Μονάδες 5)
 - β) Να γράψετε μια παράγραφο 60 περίπου λέξεων όπου να εμφανίσετε τις ομοιότητες στο νόημα των 2 κειμένων
(Μονάδες 10)
- Δ. Ως τελειόφοιτοι του σχολείου καλείστε να γράψετε ένα γράμμα 400 τουλάχιστον λέξεων σε έναν καθηγητή σας, όπου εκεί του εξηγείτε γιατί στο σχολείο συμβαίνουν τέτοια ή παρόμοια φαινόμενα όπως περιγράφονται στο κείμενο 1. Στο ίδιο γράμμα να προτείνετε τρόπους ώστε το σχολείο και οι καθηγητές παράσχουν στους μαθητές όλα τα εφόδια εκείνα ώστε οι νέοι μαθητές να μπορέσουν να επιβιώσουν μέσα στις συνθήκες παγκοσμιοποίησης
(30 Μονάδες)